

Handläggare: Tuula Kipinoinen Ericsson

Verksamhetsplan och budget 2009

Hägersten – Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner verksamhetsplan för år 2009.
2. Nämnden överlämnar verksamhetsplanen till kommunstyrelsen.
3. Nämnden godkänner omslutningsförändringar med 143,8 mnkr.
4. Nämnden godkänner resultatenheter och ersättningsnivåer, bilaga 7.
5. Nämnden godkänner handlingsplan för jämställdhet och mångfaldsplan, bilaga 6.
6. Nämnden godkänner internkontrollplan 2009, bilaga 5.
7. Nämnden godkänner aktivitetsplan för upphandling i konkurrens, bilaga 2.
8. Nämnden begär budgetjustering för projektet minskning av sjukfrånvaro med 1,5 mnkr, bilaga 8.
9. Nämnden beviljar föreningsbidrag med 0,1 mnkr till föreningen Fenix.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Verksamheten omsluter 1 533,1 mnkr under år 2009 inkl. omslutningsförändringar. Jämfört med 2008 har nettokostnaderna i budgeten ökat med 85,5 mnkr. Ökningen beror huvudsakligen på prestationsförändringar, volymökningar, ökning av kostnader för ekonomiskbistånd samt satsningar i verksamheterna. Satsningarna i budgeten består bl.a. av höjda schabloner inom förskoleverksamhet samt höjda ersättningsnivåer inom äldreomsorgens hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Ärendets beredning

Varje nämnd ska upprätta en verksamhetsplan för det kommande året med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställt. Nämndens verksamhetsplan tillställs kommunstyrelsen för kännedom. Ärendet har beretts av samtliga avdelningar och samordnats av ekonomiavdelningen.

Inledning

Hägersten-Liljeholmen är en av Stockholms snabbast växande stadsdelar. Den är en stadsdel där visionen om ett växande Stockholm håller på att bli verklighet. Stadelsnämndens bidrag till att göra verklighet av Vision 2030 är att bygga ut bra service till dem som bor och kommer att bo i vår stadsdel. I dialog med boende och brukare i stadsdelen arbetar förvaltningen hela tiden med att utveckla den service vi ger inom olika verksamhetsområden.

I linje med visionen ska stadsdelens invånare i alla åldrar, besökare och företagare uppleva Hägersten-Liljeholmen som en trygg och attraktiv stadsdel. Det sker genom att fortsätta utveckla kvaliteten, förbättra servicen och att nyttja resurser mer effektivt i verksamheterna.

För att kunna uppfylla krav och förväntningar som ställs är ett ständigt nytänkande och reflekterande en förutsättning. Förvaltningen arbetar för att främja en kultur i organisationen som uppmuntrar till lärande och tar tillvara samlade kunskaper och goda exempel. Arbetet pågår hela tiden med att utveckla formerna för kommunikation och dialog med personer som tar del av servicen. Ett exempel är utvecklande av e- tjänster.

För ett lyckat utvecklingsarbete krävs en helhetssyn på verksamheten med utgångspunkt i att brukarnas behov av god service sätts i centrum. Samverkan med andra huvudmän som t.ex. sjukvård och föreningar kan bidra till att skapa mervärden, som blir större än vad var och en bidrar med.

Planering och inrapportering sker enligt den struktur som finns inlagd i ILS-webben. Strukturen utgår ifrån stadens Vision 2030, kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet samt nämndens egna mål. Kommunfullmäktiges mål, indikatorer och aktiviteter finns inlagda i ILS-webben. Nämnden tar sedan fram egna mål, indikatorer och aktiviteter utifrån kommunfullmäktiges mål. Nämndens mål ska vara mätbara och tydligt kopplade till kommunfullmäktiges mål. Indikatorerna anger hur måluppfyllelsen kommer att mätas och definierar därmed vad målen avser. Aktiviteterna beskriver hur nämnden kommer att arbeta för att uppnå uppställda mål.

Nämndens mål är framtagna utifrån kommunfullmäktiges mål. Inom förskoleverksamheten har nämnden kompletterat med mål kopplade till läroplanen. Kommunfullmäktige har tagit fram indikatorer som nämnden har rapporteringsansvar för. Därutöver har kompletterande indikatorer tagits fram för de områden som inte fångas upp av kommunfullmäktiges indikatorer.

Verksamhetsplanens första del innehåller en beskrivning av förvaltningens organisation samt avdelningarnas verksamhet och budget. Verksamhetsplanens andra del innehåller nämndens mål, indikatorer och aktiviteter. Verksamhetsplanen tas ut som en rapport från ILS-webben.

Nämnden ansvarar för de flesta kommunala uppgifterna i stadsdelsområdet, bl.a. förskolor, ungdomsgårdar, social omsorg inkl. verksamheter för personer med funktionsnedsättning, parkanläggningar samt äldreomsorg.

Nämnden har i enlighet med stadens anvisningar tagit fram en handlingsplan för jämställdhet och mångfald. Planen finns i bilaga 6.

Nämnden ska årligen fastställa en internkontrollplan för att följa upp att systemet för intern kontroll fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden. Internkontrollplanen är baserad på en aktuell risk- och väsentlighetsanalys. Uppföljningen kommer att redovisas i samband med verksamhetsberättelse 2009. Planen finns i bilaga 5.

Nämnden har i enlighet med stadens anvisningar upprättat en plan för arbetet med konkurrens och valfrihet. Planen ska följas upp, uppdateras och utvecklas årligen i samband med verksamhetsplanen. Nämnden kommer i enlighet med stadens konkurrenspolicy inte att upphandla eller konkurrensutsätta de av nämndens verksamheter som utgör myndighetsutövning eller strategisk planering. Verksamheter som redan konkurrensutsatts genom kundvalsmodellen berörs inte heller. Vissa verksamheter är under utredning eller omorganisation och dessa kommer att konkurrensutsättas i slutet av planperioden. Nämnden kommer att säkerställa att kommunfullmäktiges mål för verksamheterna uppnås genom att ta fram kravspecifikationer som utgår från de mål och åtaganden/kvalitetsgarantier som har beslutats. Paketeringen kommer att utformas så att även mindre aktörer ska kunna lägga anbud. Planen finns i bilaga 2

Organisation

Arbetet inom stadsdelsförvaltningen leds av stadsdelsdirektören och förvaltningens ledningsgrupp. Ledningsgruppen består av stadsdelsdirektören och avdelningscheferna. Avdelningscheferna lyder direkt under stadsdelsdirektören och är ansvariga för verksamhet och budget inom respektive verksamhetsområde samt för uppföljning av dessa. Verksamhetsavdelningarna har stab och ledningsgrupp inom respektive avdelning. Förvaltningen består av sex avdelningar: förskola, social omsorg, äldreomsorg, samhällsplanering, ekonomi och administration. Se bilaga 10 a för organisationsskiss. Den goda samverkan mellan enheter och avdelningar inom förvaltningen samt mellan förvaltningen och de fackliga representanterna ska fortsätta så att de tillsammans kan arbeta kostnadseffektivt. Nedan beskrivs avdelningarnas verksamhet och budget.

Förskoleavdelningen

Förskoleavdelningen ansvarar för drift, uppföljning och utveckling av den kommunala förskoleverksamheten i stadsdelen. I stadsdelen finns det 55 kommunala

förskolor. Fyra öppna förskolor finns som är träffpunkter och erbjuder verksamhet för hemmavarande barn och föräldrar. Stadsdelen erbjuder även familjedaghem samt flerfamiljssystem.

Förskolorna har verksamhet för barn, 1-5 år, då föräldrarna arbetar eller studerar. Förskolorna organiserar barnen i grupper utifrån behov och föräldrars önskemål. Det finns barngrupper med barn i åldrar 1-3 år, 4-5 år eller blandade grupper 1-5 år. Barnantalet i grupperna bör inte överstiga 14 barn för åldern 1-3 år, 18 barn för åldern 4-5 år, respektive 16 barn för den blandade åldersgruppen 1-5 år. Förskolorna arbetar medvetet med att dela in barnen i små grupper vid de dagliga aktiviteterna.

I stadsdelen finns 9 förskoleområden

Hägersten - Liljeholmens förskolor är indelade i nio förskoleområden; Aspudden - Ekensberg, Axelsberg - Örnsberg, Fruängen, Gröndal, Hägerstensåsen, Midsommarkransen, Mälarhöjden, Västertorp samt Årstadal.

Förskoleområdena tillhör förskoleavdelningen inom stadsdelsförvaltningen med en avdelningschef och en stab som består av, en administrativ sekreterare/utredare, en utvecklingsledare, en samordnare för barn i behov av särskilt stöd, 3 köhandläggare (från första januari 2009 en minskning av antal köhandläggare från fyra till tre med anledning av att kontaktcenter startar) samt en projektledare för lokaler och byggnation. Stabens uppgift är att ge stöd och service till förskolerektorer, politiker, brukare och allmänhet. Staben handlägger sedan juli 2008 även ansökningar om vårdnadsbidrag.

Barnomsorgsgaranti

Förskoleavdelningen arbetar aktivt för att uppfylla målet med att erbjuda förskoleplats inom tre månader i enlighet med Stockholms stads platsgaranti. Vid årsskiftet 2008/2009 beräknar Utrednings- och statistikkontoret att det bor 4 177 barn i åldrarna 1-5 år i stadsdelen en ökning med 257 barn i jämförelse med 2007. Det finns planer för ytterligare 24 nya barngrupper eller 350 nya platser under 2009.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav om- slutnings- förändringar	Netto
Förskola	392,5	50,2	20,5	342,3
Kultur och föreningsverk- samhet (Kollo)	2,8	0,8	0,8	2
Summa avdelningen	395,3	51	21,3	344,3

Avdelningens nettobudget är 344,3 mnkr. Nettobudgeten för förskoleverksamhet har ökat med 32 mnkr jämfört med verksamhetsplanen 2008. I ökningen ingår en prestationsökning samt en höjning av schablonen med 2,5 % för förskola och 2,8 % för familjedaghem. En kommunal förskolepeng införs den 1 januari 2009. Pengen är 77 % av grundschablonen för barn i förskola och 94 % av grundschablonen för barn i familjedaghem. Barnomsorgsgarantin kommer att fördelas ur den centrala medelsreserven. Därutöver kommer stadsdelsnämnden att få budgetjustering under 2009 för ökade prestationer. Nämnden kommer även att söka medel för stimulansbidrag i samband med förskoleutbyggnaden samt kompensation för förskolor med höga hyror.

För 2007 uppgick utfallet för kostnaderna 341,4 mnkr och för intäkterna 35,0 mnkr. Prognosen för 2008 visar för kostnaderna 377,7 mnkr och för intäkterna 40,6 mnkr.

Personal

Respektive förskoleområde leds av en förskolerektor och en eller flera biträdande rektorer. Några områden har tjänster för administrativt och pedagogiskt stöd. Varje enhet/område har format sin egen organisation efter behov och förutsättningar.

Kommunfullmäktiges mål är att öka andelen förskollärare. Flera förskolor i stadsdelen har redan i dag en hög andel förskollärare, den genomsnittliga andelen förskollärare i stadsdelen är 43 %. För att behålla och locka nya förskollärare till stadsdelen eftersträvas förskolor med mycket god kvalitet och med många olika inriktningar på det pedagogiska arbetet, där personalen får möjlighet att utvecklas. Erfarna pedagoger ges möjlighet att coacha och lära kollegor genom nätverk eller seminarier. Förskoleavdelningen skall under året kartlägga antalet tillsvidareanställda barnskötare utan adekvat utbildning och presentera en plan för hur de kan kompetensutvecklas. Seminarier och fortbildning kommer att hållas kring årets utvecklingsområden. Aktuell forskning följs och externa aktörer används för inspiration och utveckling.

Verksamhet

Förskolorna utformar årligen konkreta mål och åtaganden för sitt arbete i sina verksamhetsplaner (VP) och arbetsplaner. Dessa mål och åtaganden utgår i sin tur från viktiga styrdokument, bl.a. läroplan för förskolan, kommunfullmäktiges mål

och budget, och stadsdelsnämndens mål. Läroplanens målområden är styrande för förskolornas planeringsarbete. Nämndens mål utgår också från läroplanens målområden och de utvecklingsområden som förskolorna lyft i föregående års kvalitetsredovisning.

Utvecklingsfrågor 2009

Utvecklingsarbete kommer att ske under året för följande teman:

- • Kvalitetsarbete
- • Pedagogiska miljön och arbetet utomhus
- • Arbetet med språkutveckling och flerspråkighet
- • Pedagogisk dokumentation
- • Samverkan med och information till vårdnadshavare

Social omsorg

Avdelningen ansvarar för:

- Stöd till barn och ungdomar samt deras föräldrar, inklusive skyddsinsatser för barn och ungdom
- Stöd till och skyddsinsatser för personer med missbruksproblem
- Stöd till personer med fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar
- Stöd till personer med ekonomiska svårigheter och vissa insatser för arbetslösa
- Flyktingmottagande
- Parklekar och ungdomsgårdar

Uppgifterna omfattar både myndighetsutövning och utförande verksamheter inom individ- och familjeomsorg och inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning. Myndighetsutövningen är organiserad i fyra enheter. De elva utförarenheterna ger stöd och service i form av främst boendestöd, personlig assistans, avlösare, stödboende, gruppboende och daglig sysselsättning. Se bilaga 8c för organisationsskiss.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	<i>Varav omslut-</i>	Netto
			<i>nings- föränd</i>	
			<i>ringar</i>	
Individ- och familjeomsorg	120,4	5,7	3,0	114,7
<i>varav socialpsykiatri</i>	44,6	3,0	3,0	41,6
Flyktingmottagande	4,2	0,0	0,0	4,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	238	51,6	51,6	186,4
Kultur- och föreningsverksamhet(Parklekar, ungdomsgårdar och fältassistenter.)	15,9	0,0	0,0	15,9
Arbetsmarknadsåtgärder	5,2	2,2	0,7	3,0
Ekonomiskt bistånd	64	1,4	0,0	62,6
<i>varav handläggning</i>	16,1	0,0	0,0	16,1
Summa avdelningen	447,7	60,9	55,3	386,8

Avdelningens nettobudget är 386,8 mnkr, vilket är en ökning med 16,1 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2008. Ökningen förklaras främst av prestationsökningar inom funktionsnedsättningsområdet samt ökat anslag för ekonomiskt bistånd.

Under senare år har prestationerna ökat markant inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, framförallt för LASS-ärenden. Utvecklingen förväntas fortsätta.

Samverkan med de centrala Jobbtorgen är viktig för budgethållningen och måluppfyllelsen.

Den förväntade försämringen av läget på arbetsmarknaden kan innebära en ökning av antalet personer som behöver ekonomiskt bistånd. Försäkringskassans ändrade regelverk kan också ha stor betydelse för antalet ärenden.

Alla måste arbeta aktivt med budgethållning och strikt följa lagar och riktlinjer i biståndsbedömningen.

För 2007 uppgick utfallet för kostnaderna 466,5 mnkr och för intäkterna 100,5 mnkr. Prognosen för 2008 visar för kostnaderna 450,8 mnkr och för intäkterna 80,8 mnkr.

Personal

Kompetensutvecklingen kommer att inriktas på utbildning i utredningsmetodik och evidensbaserad insatsmetodik. Cheferna vid de myndighetsutövande enheterna kommer få utbildningar i coachande ledarskap.

Det är viktigt att både fortsätta förebygga nya sjukskrivningar och att få redan sjukskrivna att återgå i arbete på hel- eller deltid. Olika insatser planeras beroende på problematik.

Övertalighet kan befaras genom minskat antal brukare inom assistansenheten och vid Klubbackens barn- och ungdomsboende. Även konkurrensutsättningen av parklekarna kan påverka antalet övertaliga inom avdelningen.

Verksamhet

Arbetet under året kommer att inriktas på att på fortsatt utveckling av verksamheten i syfte att kunna erbjuda så bra och kostnadseffektiva insatser som möjligt. En gruppbostad, tre ungdomsgårdar och en parklek (tre fr.o.m. den 1 februari 2009) drivs av privata entreprenörer.

Förvaltningen strävar efter att öka integreringen av ungdomar med funktionsnedsättning på ungdomsgårdar. Möjligheten att starta mer riktat verksamhet för målgruppen ska också undersökas i ungdomsgårdarnas lokaler.

Från och med den första juli 2009 införs valfrihet för gruppbostäder och daglig verksamhet inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning.

Två nya lägenheter i befintliga gruppboenden blir inflyttningsklara i februari 2009. Den nya servicebostaden Telefonplan blir successivt inflyttningsklar februari-juli 2009. Under året sker planering för flytt av gruppboastaden Ekan till nya lokaler, som behövs därför att Ekans nuvarande lägenheter inte är fullvärdiga. Flytten beräknas kunna ske i början av 2010.

Personer med utvecklingsstörning och tilläggsproblem i form av psykisk sjukdom eller missbruk är en mycket utsatt grupp och möjligheterna att utforma lämpligt stöd och boende för dem ska utredas.

Gröndals dagliga verksamhet byter namn till Ekensbergs dagliga verksamhet och delas upp i tre mindre grupper. Liljeholmsgården kan komma att behöva flytta på grund av planerad bostadsbebyggelse.

Enheten Gruppbostäderna i Hägersten byter namn till Hägerstens gruppbostäder. Det boende inom enheten Liljeholmens gruppbostäder som idag heter Hägerstens gruppbostad byter namn till Fastlagsvägens gruppbostad. Gruppbostäderna Skeppet och Kajen har slagits samman och benämns Gröndals gruppbostad.

Inom socialpsykiatri slås sysselsättningsverksamheterna Brukets årstidsprodukter och Café Droppen samman och benämns Droppen/Brukets årstidsprodukter. Inom Glasade Gångens dagliga verksamhet planeras vissa omstruktureringar.

För hemlösa personer med missbruksproblem startades under 2008 ett stödboende med hittills 15 lägenheter på Västertorps hotellhem, Västertorpsvalet. Ytterligare fem lägenheter väntas tillkomma under 2009. Förhoppningsvis tillkommer även ett antal träningslägenheter som personalmässigt kopplas till Västertorpsvalet. Personer med komplexa vårdbehov till följd av både missbruk och svåra psykiska problem har möjlighet att få stöd genom de särskilda boendestödjare vars verksamhet permanentats.

Samverkan med Convictus har inletts om möjligheten att starta en "Brygga" i stadsdelsområdet, dvs. dagverksamhet för personer som är hemlösa eller riskerar att bli det.

Under året planeras start av ett speciellt neuropsykiatriskt team inom den socialpsykiatriska boendeenheten.

Inom enheten för ekonomiskt bistånd kommer särskild uppföljning att göras av personer med långvarigt bidragsberoende.

Inriktningen på att ge insatser på hemmaplan fortsätter genom den utbyggnad av ungdomsstödet som sker med stöd av projektmedel från länsstyrelsen. Ett projekt om stöd till barn i svåra vårdnadsstrider finansieras av länsstyrelsemedel, liksom en fortsättning av kvinnofridsprojektet Athena. Projektmedel för Athena tar slut hösten 2009. De tre berörda stadsdelsförvaltningarna är ense om gemensam finansiering året ut.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen ansvarar för att tillhandahålla en god och trygg service, omsorg och vård för de äldre som har behov av det. Vision 2030 ska genomsyra äldreomsorgens utvecklingsarbete. Det ska finnas ett brett utbud av insatser, olika boenden, service och hälso- och sjukvård. Utbudet ska säkerställa god vård och omsorg samt valfrihet och inflytande. Insatserna ska anpassas utifrån den enskildes individuella behov och utformas i samråd med den äldre. Äldreomsorgen ska också samverka med landstingets primärvård för en trygg och säker vård.

Äldreomsorgen är inriktad på att ge äldre människor, över 65 år, stöd och insatser av god kvalitet så att de kan leva och bo självständigt så länge som möjligt i sin hemmiljö. Äldre som beviljats hemtjänst väljer utförare inom stadens kundvalsmodell. När vård- och omsorgsbehovet blir mer omfattande kan servicehus och vård- och omsorgsboende erbjudas. Valfrihetsmodell finns också för vård- och

omsorgsboende där den äldre har möjlighet att stå i kö till 3 boenden samtidigt. Fr.o.m. i juli 2009 införs även valfrihet för biståndsbedömd dagverksamhet.

Äldreomsorgen erbjuder också förebyggande insatser. Alla äldre över 75 år erbjuds hjälp med enklare tjänster i hemmet s.k. "vaktmästartjänster/fixartjänster". Mötesplatser för social samvaro och aktiviteter finns på servicehusen, Antikträffen, Hövdingagården och Fenix. Verksamhet för äldre planeras också i Sannadalsparken. På Fruängsgårdens och Trekantens servicehus erbjuder "Seniorhälsan" aktiviteter, kultur och social samvaro för alla över 65 år i stadsdelen. Både riktade och öppna dagsutflykter anordnas för äldre i stadsdelen.

Anhöriga erbjuds stöd och avlastning och har möjlighet att delta i anhöriggrupper och få individuellt stöd av kurator.

Stadsdelsförvaltningen skickar årligen ut en informationsfolder "Äldreomsorgen från A till Ö" med erbjudande om hembesök till de äldre som fyller 75 år under året.

Alla äldre i staden kan kontakta stadens gemensamma telefonservice "Äldre Direkt" för information om äldreomsorgen. I Hägersten-Liljeholmens stadsdel finns "Äldrestöd" för fördjupad information, stöd och insatser för äldre, anhöriga och personal.

Äldreomsorgsinspektörens granskning under 2008 kommer att ligga till grund för äldreomsorgens utvecklings- och förbättringsarbete 2009.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav om- slutnings- förändringar	Netto
Äldreomsorg	615,5	79,5	65,9	536,0
Summa avdelningen	615,5	79,5	65,9	536,0

Avdelningens budget uppgår till 536 mnkr netto, vilket är en ökning med 35,5 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2008. Här ingår en höjning av ersättningsnivåerna till utförarna. Ersättningen per dygn till utförarna av verksamhet i vård- och omsorgsboende, som ingår i stadens valfrihetsmodell höjs med 6,4 %. Ersättningsnivåerna för hemtjänst höjs med 2,5 % till utförare i kommunal regi och med 5 % till utförare i enskild regi. Den högre ersättningen till enskilda utförare avser kompensation för att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har. Budgetökningen inkluderar satsningar på kompetensutveckling.

Förvaltningen befarar att behovet av vård- och omsorgsboende kan komma att öka då det finns en tendens att äldre skrivs ut allt tidigare från sjukhusen.

För 2007 uppgick utfallet för kostnaderna 567,4 mnkr och för intäkterna 78,8 mnkr. Prognosen för 2008 visar för kostnaderna 600,6 mnkr och för intäkterna 97,0 mnkr.

Personal

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling för vårdpersonal erbjuds utifrån Kravmärkt Yrkesroll, som fr.o.m. 2009 ingår i den ordinarie verksamheten då projektetiden är slut. Utbildningar i demens, geriatriska sjukdomar och social dokumentation är prioriterade områden. I Kravmärkt ingår också en ”verktygslåda” för chefer. Medel för samordning av kompetensutvecklingen enligt Kravmärkt har avsatts inom ramen för stimulansbidragen.

Utbildningar för biståndshandläggarna anordnas av äldreförvaltningens bedömningskansli. Under våren 2009 kommer Hägersten- Liljeholmens Beställarenhet - äldre att delta i ett projekt som syftar till att ta fram ett instrument för likvärdig bedömning av behov.

Chefsstöds erbjuds. Hägersten-Liljeholmen deltar också i ett EU-projekt för ledarskapsutveckling för äldreomsorgens chefer i samverkan med Riga, Liepaja och Lidingö stad.

Personalförsörjning

Övertalighet kan komma att uppstå mot bakgrund av entreprenadupphandlingarna som genomfördes november 2008.

Enheterna inom äldreomsorgen arbetar aktivt med att minska sjukfrånvaron.

Verksamhet

Äldreomsorgen är samlad i en gemensam avdelning, äldreomsorgsavdelningen, som leds av en äldreomsorgschef. Avdelningen består av Beställarenheten, Rehabiliteringsenheten, en utredare, en projektsamordnare och kommunala utförarenheter för hemtjänst, vård- och omsorgsboende samt servicehus. Se bilaga 10 d för organisationsskiss.

Beställarenheten – äldre

Beställarenheten ansvarar för myndighetsutövningen, det vill säga utreder och fattar beslut om vilka insatser den äldre får, utifrån socialtjänstlagen (SOL) och lagen om stöd till vissa funktionshindrade (LSS) samt stadens äldreomsorgsplan och riktlinjer. Enheten informerar om stadens och stadsdelens utbud av insatser, handlägger och beslutar om riksfärdtjänst och utreder färdtjänstansökningar. I biståndshandläggningen ingår bedömning och utredning av behov samt beställning av insats/insatser av utförare och uppföljning av beviljade insatser. Beställarenheten köper tjänster inom och utom stadsdelen i såväl kommunal som privat regi.

Hemtjänst

Ca 1 200 äldre i stadsdelen har hemtjänstinsatser. Brukarna har möjlighet att inom kundvalsmodellen välja mellan ett 40-tal olika hemtjänstutförare, varav 2 kommunala utförare Hägersten och Liljeholmens hemtjänst. Ett 20-tal privata utförare har uppdrag i stadsdelen. Ungefär hälften väljer privat utförare (46 % november 2008) och hälften (54 % november 2008) kommunal utförare.

Servicehus

Ca 300 äldre bor på servicehus varav ca 260 (86 %) har hemtjänstinsatser. I stadsdelen finns det fyra servicehus, det är Axelsberg, Fruängsgården, Kastanjen och Trekanten, totalt 370 servicehuslägenheter. Av de ca 300 äldre som bor på servicehus bor ca 90 % i stadsdelen.

Vård- och omsorgsboende

Behovet av vård- och omsorgsboende beräknas till ca 585 platser i snitt per månad. Sedan 1 juli 2008 väljer den äldre boende inom valfrihetsmodellen.

I stadsdelen finns det totalt 275 platser i vård- och omsorgsboende, som drivs i egen regi och på entreprenad.

Egen regi: Kastanjens vård- och omsorgsboende med 69 platser, varav 16-18 korttidsplatser samt Axgården på Fruängsgården med 49 platser. Totalt 118 platser (43 %).

Entreprenad: Sedan november 2008 drivs Lingården och Ängsgården, totalt 128 platser, inom Fruängsgården av entreprenören Carema Omsorg. Åsengården med 29 platser drivs av Vingslaget sedan oktober 2008. Totalt 157 platser (57 %).

Privat vårdgivare: Inom stadsdelen finns det privata äldreboendet Rosengården med ett 80-tal platser, som drivs av Attendo Care. Ett 40-tal äldre från stadsdelen bor på Rosengården.

Detta innebär att ca 20 % av de äldre bor på vård- och omsorgsboende som drivs i egen regi i stadsdelen.

Rehabiliteringsenheten

Rehabiliteringsenheten bedriver rehabilitering för äldre personer, som bor i vård- och omsorgsboende och på servicehus. Enheten driver också Solkatten, en dagverksamhet för demenssjuka på Fruängsgården och medverkar i äldreomsorgens förebyggande arbete, såsom Seniorhälsan, äldreomsorg och anhörigstöd.

Äldreomsorgens utvecklingsprojekt

Inom äldreomsorgen drivs en rad utvecklingsprojekt, som samordnas och följs upp av äldreomsorgens projektsamordnare. Se bilaga 9

Fortsatta stimulansbidrag på 7 159 mnkr erhålls från Socialstyrelsen. Projekt bedrivs inom sex områden; Rehabilitering, Läkemedelsgenomgångar, Kost och nutrition, Förebyggande arbete, Sociala innehållet och Demensvård, som är ett nytt utvecklingsområde fr.o.m. 2009. Syftet är att utveckla demensvården med fokus på kompetensutveckling, handledning och demensombud inom äldreomsorgens

verksamheter, inom såväl vård- och omsorgsboende som servicehus och hemtjänst. (bilaga 9)

Anhörigstödsprojektet som bl.a. finansieras genom medel länsstyrelsen fortsätter 2009. Syftet är att utveckla varaktiga stödformer för anhöriga. Bl.a. informations-träffar "Mingelcafé", anhöriggrupper, avlastning och stödsamtal av kurator. (bilaga 9)

"Nyckelfri hemtjänst" införs på Hägerstens och Liljeholmens hemtjänst, där förstudie pågår. Vidare Schemas för effektiv bemanning och ParaGå för dokumentation inkl. omvårdnadsdagbok. (bilaga 9)

Skissprojektet i samverkan med Konstfrämjandet startas på Axelsbergs servicehus. (bilaga 9)

Planering av äldreboende

Hägersten-Liljeholmen samverkar med stadsdelarna Skärholmen och Älvsjö kring planeringen av vård- och omsorgsboende i sydvästra regionen.

Äldreförvaltning har tagit fram ett förslag till ny äldreboendeplan för staden, som remitterats till stadsdelsnämnderna för svar senast 2009-01-30. Enligt planen minskas efterfrågan på vård- och omsorgsboende med ca 350 platser (ca 5 %) i Stockholms stad under perioden 2007-2016. Behovet och tillgången varierar dock i olika regioner. Stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö kommer att ta fram ett gemensamt remissvar till nämnderna i januari 2009.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har tidigare presenterat ett inriktningsärende om ombyggnader och omstruktureringar vid Kastanjens äldreboende och f.d. Axelsbergs sjukhem och servicehus, Kinmanssonsvägen 41, för kommunstyrelsen. Delar av förslaget, avveckling av hus 3 och 4 vid Kastanjens servicehus, har genomförts av stadsdelsnämnden 31 mars 2008 efter godkännande från kommunstyrelsen.

I den nya äldreboendeplanen föreslås att frågan om ombyggnad av f.d. Axelsbergs sjukhem och del av servicehus undersöks närmare, innan beslut fattas av kommunstyrelsen.

I stadens budget för 2009 tas upp att Kastanjens omstruktureras till trygghets-/seniorboende. Heldygnsomsorgen flyttas till alternativa lokaler. Enligt stadens budget kan nämnden fatta slutligt beslut om Kastanjen. Omstruktureringar till exempelvis trygghetsboende förutsätter dock att kommunfullmäktige först fastställer hur denna mellanboendeform ska definieras.

Förvaltningen avser att presentera ett reviderat inriktningsärende om Kastanjens äldreboende och Axelsbergs f.d. sjukhem och servicehus för stadsdelsnämnden i januari 2009.

Samhällsplaneringsavdelningen

Avdelningen ansvarar för stöd till förvaltningens verksamheter i lokal-, säkerhets-, larm-, telefoni- och IT-frågor. Vidare har avdelningen ansvar för ett antal frågor inom samhällsplaneringsområdet såsom parker, samhällsbyggande, krisberedskap och preventionsfrågor samt konsumentvägledning och kultur- och föreningsverksamhet.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav om- slutnings- förändringar	Netto
Nämnd- och förvaltning- sadmin.	16,7	1,0	1,0	15,7
Internränta	0,2	0,0	0,0	0,2
Avskrivningar	0,3	0,0	0,0	0,3
Stadsmiljöverksamhet	13,6	0,0	0,0	13,6
Internränta	3,1	0,0	0,0	3,1
Avskrivningar	2,0	0,0	0,0	2,0
Kultur och föreningsverk- samhet (Konsument och kultur)	1,8	0,0	0,0	1,8
Summa avdelningen	37,7	1,0	1,0	36,7

Avdelningens budget uppgår till 36,7 mnkr netto, vilket är en ökning med 2,8 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2008. Ökningen beror huvudsakligen på ökade IT-kostnader.

För 2007 uppgick utfallet för kostnaderna 45,0 mnkr och för intäkterna 8,3 mnkr. Prognosen för 2008 visar för kostnaderna 34 mnkr och för intäkterna 1,5 mnkr.

Personal

Avdelningen har 14 anställningar jämfört med 2008 inklusive avdelningschef. Inom avdelningen finns en preventionssamordnare, tre IT-tekniker, en paraplysamordnare, en intendent för säkerhet, larm och telefoni, två lokalintendenter, en hyresadministratör, två parkingenjörer, en projektledare, en utredare samt en avdelningschef.

Verksamhet

Nämnd- och förvaltningsadministration

Avdelningen sköter stadsdelsnämndens lokalförsörjning, hanterar hyreskontrakt och hyror samt är i övrigt enheterna behjälpliga med lokalfrågor.

Avdelningen bevakar samhällsplaneringsfrågor, svarar på remisser i samhällsbyggnadsfrågor samt tar fram underlag för och gör behovsanalyser för förvalt-

ningens verksamheter. Avdelningen ansvarar även för IT och säkerhetsfrågor, näringsliv samt för samordning av drog- och brottsförebyggande arbete. Nämndens ansvar för stadsmiljöfrågor d.v.s. investeringar, drift och underhåll av park- och naturmark hanteras inom avdelningen. Inom avdelningen finns också en projektledare för ett ungdomsprojekt med syfte att få ungdomar att mötas genom olika kulturaktiviteter.

Stadsmiljöverksamhet

Avdelningen upprättar avtal med berörda entreprenörer, koloniföreningar och enskilda i fråga om nyttjande, drift- och underhåll av park- och naturmark. Tillsammans med Exploateringskontoret samt Trafikkontoret ser avdelningen över den fysiska miljön och tillgängligheten i området. Åtgärder genomförs i samråd med berörda intressenter. Synpunkter och önskemål från boende och föreningar tas emot och vägs in. Kontinuerliga möten hålls med anlitade entreprenörer. Underhåll av natur- och parkmark görs med hänsyn till den biologiska mångfalden.

Kultur- och föreningsverksamhet

Nämnden fattade beslut om riktlinjer för lokala verksamhetsbidrag och arrangörsstöd (dnr: 004-348-07) 15 november 2007. Bidrag kan beviljas till föreningar och organisationer som på lokal nivå kompletterar och stödjer den verksamhet som nämnden bedriver. Bidragen kan ges i form av verksamhetsbidrag eller arrangörsstöd. Verksamhetsbidrag ska utgöra ett stöd till den direkta verksamheten medan arrangörsstöd beviljas till mera tidsbegränsade, tillfälliga arrangemang. Verksamhetsbidragen beslutas i nämnd en gång per år. Arrangörsstöden beviljas på delegation två gånger per år. Barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning ska prioriteras.

Förvaltningen föreslår stadsdelsnämnden besluta att i verksamhetsprogrammet tilldela Fenix verksamhetsbidrag med 0,1 mnkr. Ytterligare verksamhetsbidrag till Fenix för 2009 föreslås hanteras i samband med ordinarie handläggning av verksamhetsbidragen. Fenix bedriver en omfattande och viktig verksamhet med deltagare från hela staden, 35 % kommer från Hägersten-Liljeholmen och 65 % från övriga staden. Då föreningen inte tilldelats andra ansökta bidrag klarar inte deras ekonomi att invänta ordinarie handläggning av verksamhetsbidragen.

Konsumentvägledning

Under 2008 har förvaltningen tillsammans med innerstadsstadsdelarna upphandlat konsumentvägledning. Från och med den 1 oktober 2008 utför Konsumentcentrum AB konsumentvägledning på stadsdelsförvaltningens uppdrag.

Ekonomiavdelningen

Ekonomiavdelningen har det övergripande ansvaret för budget och uppföljning samt andra förvaltningsövergripande ekonomiska ärenden. Ekonomiavdelningen ansvarar för förvaltningens redovisning och bokslut. Avdelningen ska också underlätta enheternas och nämndens arbete samt kunna ge god service och information till brukare och medborgare snabbt och tillmötesgående. Ekonomiavdelningen ska ge stöd, service och utbildning till verksamheterna i ekonomiska frågor. I detta ingår systemförvaltning av Agresso, tillhandahållande av rapporter i e-Portfolio, utbildningsinsatser för enhetschefer och andra berörda i ekonomiska frågor, samordning av ILS-arbetet i förvaltningen samt för samordning av arbetet med internkontroll. Utöver detta ansvarar avdelningen för utbetalning av egna medel och ekonomiskt bistånd, avstämning av dessa samt återkrav och återsökningar. Under 2009 kommer delar av nämndernas ekonomifunktioner att övergå till serviceförvaltningen. Det är hantering av fakturor, kassa/bank samt systemförvaltning. Hägersten-Liljeholmen beräknas föra över verksamhet i början av mars.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav om- slutnings- förändringar	Netto
Nämnd- och förvaltningssadmin.	10,4	0,0	0,0	10,4
Ekonomiskt bistånd (hantering av egna medel mm)	0,4	0,0	0,0	0,4
Summa avdelningen	10,8	0,0	0,0	10,8

Budget för 2009 uppgår till 10,8 mnkr netto vilket är en ökning 0,9 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2008. Ökningen beror på ökade kostnader för IT-system, köp av verksamhet från serviceförvaltningen samt övertalighetskostnader. Avdelningens kostnader består huvudsakligen av löner och ekonomisystemet Agresso.

För 2007 uppgick utfallet för kostnaderna 10,5 mnkr och för intäkterna 0,1 mnkr. Prognosen för 2008 visar för kostnaderna 9,9 mnkr och för intäkterna 0,2 mnkr

Personal

Totalt har avdelningen 14 och en halv heltidstjänster, vilket är oförändrat jämfört med verksamhetsplanen för 2008. Gruppen för budget och uppföljning består av en budget- och ILS-samordnare och tre controllers. Redovisningsgruppen består av en redovisningsansvarig, en ekonomisekreterare, en lönecontroller och sex ekonomiassistenter. Fr.o.m. mars 2009 kommer antalet heltidstjänster att minskas till nio och en halv i samband med att verksamhet förs över till service förvaltningen.

Verksamhet

Viktiga styrdokument är Regler för ekonomisk förvaltning, budget och anvisningar från stadsledningskontoret. Ekonomiavdelningen har tagit fram en Ekonomihandbok som uppdateras löpande och finns tillgänglig på intranätet där ekonomiavdelningen har en egen sida.

Utvecklingen av prognosarbetet och utbildningsinsatserna för enhetschefer och andra berörda fortsätter under 2009. Detta ska ytterligare förbättra förutsättningarna för att verksamheterna ska kunna bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget. En fortsatt utveckling av internkontrollplanen i ILS kommer att ske under året, särskilt avseende risk- och väsentlighetsanalysen. Under 2009 kommer ett nytt IT system LOIS för lokaler att implementeras och fr.o.m. mars kommer delar av verksamheten föras över till serviceförvaltningen. Detta medför ett behov av förändrade rutiner och arbetssätt på ekonomiavdelningen.

Administrativa avdelningen

Avdelningen ansvarar för förvaltningens övergripande arbete med personal-, förhandlings- arbetsmiljö- och jämställdhetsfrågor samt stöd och utbildning till chefer och arbetsledare i personal- och rehabiliteringsfrågor. Avdelningen administrerar stadsdelsnämndens verksamhet, upphandling och sköter förvaltningens diarium och arkiv. Förvaltningens informationsinsatser såväl internt som externt sköts inom avdelningen. Inom avdelningen finns även för nämndens medicinskt ansvariga sjuksköterskor. De har ett medicinskt ansvar i de särskilda boendeformerna i stadsdelen och ska arbeta enligt Hälso- och sjukvårdslagen och Förordning om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Inom administrativa avdelningen hanteras också stöd för avknoppning samt förvaltningens beredskaps- och säkerhetsfrågor.

Intern service såsom telefonväxel och vaktmästeri, sköts av den externa entreprenören ISS Facility services AB.

Budget

Mnkr	Kostnader	Intäkter	<i>Varav om-</i> <i>slutnings-</i> <i>förändringar</i>	
			<i>Netto</i>	
Nämnd och förvaltningssadmin.	22,2	0,0	0,0	22,2
Arbetsmarknadsåtgärder, feriearbetare	0,4	0,0	0,0	0,4
Summa avdelningen	22,6	0,0	0,0	22,6

Avdelningens budget uppgår till 22,6 mnkr netto vilket är en minskning med 1,7 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2008. Minskningen beror huvudsakligen på att fackliga kostnader och företagshälsovård kommer att belasta avdelningarna.

För 2007 uppgick utfallet för kostnaderna 33,6 mnkr och för intäkterna 7,6 mnkr. Prognosen för 2008 visar för kostnaderna 24,1 mnkr och för intäkterna 0,7 mnkr

Personal

Avdelningen har 13 anställningar inklusive avdelningschef plus 3 heltidsanställda som är tjänstlediga för arbete hos ISS Facility Services AB tom 31/1 2009. Detta är en minskning med 4 heltidsanställningar jämfört med verksamhetsplanen för 2008.

Verksamhet

Personalenhetens uppgift är att genomföra stadens personalpolitik, ge råd, stöd och service inom det personaladministrativa området samt arbeta med särskilt prioriterade områden under 2009 såsom att minska sjukfrånvaron, kompetensutveckling av medarbetare, omställning, chefsutveckling och uppföljning.

Chefer får individuellt stöd i rekryterings-, rehabiliterings- och förhandlingsfrågor.

Upphandlaren arbetar i enlighet med aktivitetsplanen och finns också med som resursperson i stadens arbete med upphandlingen.

Arbetet med att utveckla det elektroniska diariet ska fortsätta. Förvaltningen förklarar och effektiviserar rutiner för att öka tillgängligheten av allmänna offentliga handlingar.

För att nå ut så brett som möjligt till medborgarna använder förvaltningen flera olika kanaler: det personliga mötet, webbplatsen och månadsannons i lokaltidningen. Avdelningen strävar efter att bild- och textmaterial på vår webbplats och i våra dokument ska spegla jämställdhet och mångfald.

Övrig verksamhet

För 2009 finns 3,2 mnkr budgeterat för övrig verksamhet och omstrukturering.

För 2007 uppgick utfallet för kostnaderna 9,9 mnkr och för intäkterna 0,9 mnkr. Prognosen för 2008 visar för kostnaderna 1,9 mnkr och för intäkterna 0,0 mnkr.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:
1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

Under året ska e-tjänster utvecklas för att effektivisera servicen för medborgarna och andra brukare.

Aktivitetsplanen för konkurrensutsättning ska följas under året och avknoppning ska stimuleras. Nämnden kommer, i enlighet med stadens konkurrenspolicy, inte att upphandla eller konkurrensutsätta de av nämndens verksamheter som utgör myndighetsutövning eller strategisk planering. Verksamheter som redan konkurrensutsatts genom kundvalsmodellen berörs inte heller. De verksamheter som är under utredning eller omorganisation planeras att konkurrensutsättas i slutet av planperioden. Nämnden kommer att säkerställa att kommunfullmäktiges mål för verksamheterna uppnås genom att ta fram kravspecifikationer som utgår från de mål och åtagande/kvalitetsgarantier som har beslutats. Paketeringen kommer att utformas så att även mindre aktörer ska kunna lägga anbud. Nämnden samverkar och samarbetar kring enstaka tjänster med andra förvaltningar. För de verksamheter där det finns ett intresse bland personalen att starta företag och lämna ett anbud i konkurrens, kommer nämnden inte att lägga egenregianbud. För verksamheter där det inte finns något sådant intresse kommer det att prövas i särskild ordning innan nämnden tar ställning till om ett egenregianbud kommer att utarbetas.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	30 %	År

NÄMNDMÅL:
E-tjänster ska utvecklas för medborgare och andra brukare

Utveckla e-tjänster för att effektivisera servicen för medborgare och andra brukare

NÄMNDMÅL:
Nämnden ska bidra till att Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Genomföra de upphandlingar som anges i aktivitetsplanen.	2008-01-01	2008-12-31
Medarbetarna ska stimuleras till avknoppning genom att erbjudas starta eget kurs. Utbildning sker genom intranätet.	2008-01-01	2008-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsförvaltningen har en utsedd kontaktperson gällande avknoppning	2008-10-22	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

Samverkan med de centrala Jobbtorgen är viktig för budgethållningen och måluppfyllelsen. Den förväntade försämringen av läget på arbetsmarknaden kan innebära en ökning av antalet personer som behöver ekonomiskt bistånd. Försäkringskassans ändrade regelverk kan också ha stor betydelse för antalet ärenden. Alla måste arbeta aktivt med budgethållning och strikt följa lagar och riktlinjer i biståndsbedömningen. Inom enheten för ekonomiskt bistånd kommer särskild uppföljning att göras av personer med långvarigt bidragsberoende.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3 %	max 6 %	År
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	50	tas fram 2009	Tertial
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	10	1 400 st	Tertial
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	1,7 %	tas fram 2009	Tertial
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	50 %	50 %	Tertial

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utarbeta rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Behovet av ekonomiskt bistånd ska minska och bidragstiden förkortas.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
----------------------	------------	-----------

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Alla nyanlända flyktingar ska ha en introduktionsplan.	2009-01-01	2009-12-31
Kartläggning ska göras av hushåll som varit beroende av ekonomiskt bistånd mer än fem år.	2009-01-01	2009-12-31
Hembesök ska göras hos dem som ansöker om ekonomiskt bistånd och bor i andra hand eller är inneboende.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att uppnå stadens miljömål. Under 2009 kommer informationsinsatser att genomföras. Investeringar i inventarier och maskiner kommer att inriktas mot att byta ut äldre kyl- och frysanläggningar, torkskåp m.m.i syfte att minska energiförbrukningen.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	65 %	100 %	Månad
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städ-kemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	tas fram 2009	År
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	20 %	öka	Halvår
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	Halvår
Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	År
Elförbrukning (alla nämnder)	10 100 000 kWh	tas fram 2009	År
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	År
Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	0 %	tas fram 2009	År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	100 %	100 %	År

NÄMNDMÅL:

Verksamheterna ska bedrivas med lägsta möjliga miljöbelastning.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Inköp av ekologiskt kaffe och mjölk ska vara genomförda i alla verksamheter.	2008-01-01	2008-12-31
Kontakta befintliga leverantörer i syfte att få särredovisning av andelen ekologiska produkter	2008-01-01	2008-12-31
Informera enhetschefer om inköp och redovisning av ekologiska livsmedel.	2009-01-01	2009-12-31
Kostnaderna för elförbrukning läggs ut på enheterna	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsförvaltningen utarbetar en bilpolicy	2008-01-01	2008-12-31
Miljöutbildning av enhetschefer	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.4 Bostadsbyggnadstakten ska vara hög

Förvaltningen ska underlätta stadens planprocess för att göra handläggningstiderna så korta som möjligt. Under året ska information ges till nämnden och allmänheten om pågående planprojekt och synpunkter lämnas så tidigt som möjligt för att ge en effektiv planprocess.

NÄMNDMÅL:

Nämnden ska bidra till en effektivare planprocess.

Genom information om pågående planprojekt och som mottagare av synpunkter på dessa bidra till en effektivare planprocess

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Ge tidig information till nämnden om kommande planprojekt.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

Förvaltningen arbetar med att göra det lokala kulturutbudet mera tillgängligt. Barn och ungdomar är prioriterade i förvaltningens satsningar där de ska ges möjlighe-

ter att uppleva och själva utöva kulturaktiviteter. Varje barn i förskolan erhåller en kulturpeng. Kulturaktiviteter ska även bedrivas inom socialomsorg och äldreomsorg.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet	3 200	tas fram av nämnden	År

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer.	2009-01-01	2010-12-31
Bidragsgivningen ska säkerställa likabehandling	2009-01-01	2009-12-31
Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka	2009-01-01	2010-12-31
Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur	2009-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad	2008-01-01	2010-12-31

NÄMNDMÅL:

Medborgarna i Hägersten-Liljeholmen ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Brukare som bor i gruppboheter och socialpsykiatriens stödbostäder ska erbjudas kulturaktiviteter.	2009-01-01	2009-12-31
Skissprojektet i samverkan med äldreomsorgen och Konstfrämjandet ska genomföras på Axelsbergs servicehus.	2009-01-01	2009-12-31
Förskolorna erhåller kulturpeng per inskrivet barn	2008-10-20	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

Förvaltningen upprättar avtal med berörda entreprenörer, koloniföreningar och enskilda i fråga om nyttjande, drift- och underhåll av park- och naturmark. Tillsammans med Exploateringskontoret samt Trafikkontoret ser avdelningen över den fysiska miljön och tillgängligheten i området. Åtgärder genomförs i samråd med berörda intressenter. Synpunkter och önskemål från boende och föreningar tas emot och vägs in. Kontinuerliga möten hålls med anlitade entreprenörer. Underhåll av natur- och parkmark görs med hänsyn till den biologiska mångfalden. Be-

hovet av papperskorgar ska inventeras under året och trygghetsvandringar ska genomföras samt systematisera och följa upp synpunkter på brister i belysning och andra otrygghetsskapande faktorer i stadsdelen.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31

NÄMNDMÅL:

Tillgängligheten i stadsdelen ska förbättras så att medborgarna kan vara delaktiga i samhällslivet.

Tillgänglighetsaspekten utgår från möjligheten för personer med funktionsnedsättning att ta sig fram i stadsdelen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Hålla möten med tillgänglighetsgruppen för nybyggnation	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stadsdelens parker ska upplevas som rena.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utveckla resursallokeringen för skötsel av parker	2008-01-01	2008-08-31
Behovet av papperskorgar ska inventeras och utökas efter behov.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Den upplevda tryggheten i stadsdelen ska öka.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Analysera de risker och sårbarheter som finns i stadsdelen (RSA 2009)	2008-10-22	2009-12-31
Trygghetsvandringar ska genomföras.	2009-01-01	2009-12-31
På ett systematiskt sätt samla och följa upp inkomna synpunkter angående klotter i stadsdelsområdet.	2009-01-01	2009-12-31
Systematisera och följa upp inkomna synpunkter angående brister i belysning och andra otrygghetsskapande faktorer i stadsdelsområdet.	2009-01-01	2009-12-31
Nya planförslag remitteras till närpolisen för synpunkter	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:**Nämnden ska arbeta aktivt med drog- och brottsförebyggande åtgärder.**

Aktiviteten ska inriktas på tidiga insatser för barn och unga, men även andra insatser t.ex. inom äldreomsorgen där det är viktigt att de äldre kan känna sig trygga.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ska finna former för att bedriva kvinnofrids- arbetet efter det att Athenaprojektet upphört.	2009-01-01	2009-12-31
Förskolorna arbetar med normer och värden.	2008-10-20	2009-12-31
Arbeta förebyggande genom att fördjupa och effektivisera arbetet i den samverkansgrupp mellan socialtjänst, förskola, fritid, skola och polis som inrättades under 2008.	2009-01-01	2009-12-31
Arbeta för trygga och bra miljöer genom samarbete med polisen, näringslivet, socialtjänsten i "Arbetsgruppen för tryggare centrum".	2009-01-01	2009-12-31
Arbeta förebyggande på ett övegripande plan genom lokala Brå (brottsförebyggande rådet).	2009-01-01	2009-12-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

Äldreomsorgen är inriktad på att ge äldre människor, över 65 år, stöd och insatser av god kvalitet så att de kan leva och bo självständigt så länge som möjligt i sin hemmiljö. Äldre som beviljats hemtjänst väljer utförare inom stadens kundvalsmodell. När vård- och omsorgsbehovet blir mer omfattande kan servicehus och vård- och omsorgsboende erbjudas. Valfrihetsmodell finns också för vård- och omsorgsboende där den äldre har möjlighet att stå i kö till 3 boenden samtidigt. Fr.o.m. i juli 2009 införs även valfrihet för biståndsbedömd dagverksamhet.

Från och med den första juli 2009 införs valfrihet för gruppboendestäder och daglig verksamhet inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning.

Inför avknoppning skapas ekonomiska förutsättningar genom en kontinuerlig effektivisering av verksamheten. Enheterna ska vara resultatenheter och storleken på enheterna ska anpassas så att de vid avknoppning ska kunna bedriva verksamhet under varaktig tid. Information om seminarier och andra aktiviteter som anordnas av avknoppningskansliet lämnas till enheterna och förvaltningens kontaktperson för avknoppning har till uppgift att stödja avknoppare och ha kontakt med stadens avknoppningskansli.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	1 st	20 st	Tertial

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Fler verksamheter konkurrensutsätts och avknoppningar ska uppmuntras så att brukarna får fler utförare att välja mellan.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Medarbetarna ska stimuleras till avknoppning genom att erbjudas starta eget kurs.	2009-01-01	2009-12-31
Genomföra de upphandlingar som anges i aktivitetsplanen.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Föräldrarnas valfrihet ska öka inom förskolan.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen bjuder tillsammans med avd. för samhällsplanering in externa förskoleaktörer. Syftet är att få fler förskolor med annan huvudman.	2008-10-20	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Brukarna ska ges ökade möjligheter till aktiva val genom en tillgänglig och tydlig information om verksamheten och utförare.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Förutom möjligheten att kontakta Äldre Direkt inom Kontaktcenter erbjuder Hägersten-Liljeholmens "Äldre-stöd", ett gemensamt telefonnummer för fördjupad information, råd och insatser till äldre, anhöriga och personal inom stadsdelen.	2007-06-01	2009-12-31
Förvaltningens informationsmaterial "Äldreomsorgen från A till Ö", skickas årligen ut till äldre som fyller 75 år i stadsdelen.	2008-10-13	2009-12-31
Förvaltningen har en egen infolder "Hemtjänstutförare i Hägersten-Liljeholmen" om vilka privata och kommunala hemtjänstutförare som brukarna kan välja. Informationen uppdateras av Beställarenheten-äldre.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

Hägersten-Liljeholmens förskolor har utifrån sina kvalitetsredovisningar identifierat utvecklingsområden för respektive verksamheter 2009. Gemensamma utvecklingsfrågor för samtliga förskolor kommer att vara kvalitetsarbete, pedagogiska miljön och arbetet utomhus, arbetet med språkutveckling och flerspråkighet, pedagogisk dokumentation, samverkan med och information till vårdnadshavare.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	Månad
Andel förskollärare	43 %	tas fram 2009	År
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	89	tas fram 2009	Tertial

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola		Tas fram 2009	Tertial
Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	0 %	tas fram 2009	Tertial
Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	0 %	tas fram 2009	Tertial
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga	2008-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2007-01-01	2010-12-31	
Förskolan ska utveckla kvalitetsmätt och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag	2009-01-01	2010-12-31	
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska arbeta med att utveckla och stärka barns självtillit, sociala kompetens och empatiska förmåga. Läroplanens målområde: Normer och Värden (Normer och värden)

Läroplan: Normer och Värden

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Likabehandlingsplan (årlig utvärdering, nulägesanalys och åtgärder för utveckling, föräldrars delaktighet)	2008-10-16	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Förskolorna ska arbeta medvetet och aktivt med språkutvecklande arbetssätt. Läroplanens målområde: Utveckling och lärande (Utveckling och Lärande)

Läroplan: Utveckling och lärande

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Självvärderingar (Bruk-språk, Velis språkprinciper)	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Vid inskolning och utvecklingssamtal, används blanketten "språkdöner" som underlag för hur språkstöd ska utformas för de barn som inte har svenska som modersmål.	2009-01-01	2009-12-31
Årlig kartläggning av flerspråkighet	2008-10-16	2009-12-31
Kartläggning och analys av barns språkutveckling (t.ex. TRAS)	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stadsdelsnämnden ska erbjuda alla barn förskoleplats inom tre månader i enlighet med Stockholms stads platsgaranti.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel barngrupper (1-5 år) med fler än 16 barn	0	Tertial

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präga hela omsorgen

Kvaliteten i omsorgen ska fortsätta att utvecklas med focus på kompetensutveckling samt brukarens delaktighet i stödet och omvårdnaden. Inom äldreomsorgen ska demensvården utvecklas både inom särskilda boendeformer och hemtjänsten. Fortsatta kvalitetssatsningar görs bl.a. inom områdena stimulans i vardagen samt kost- och måltidssituationen.

Förvaltningen strävar efter att öka integreringen av ungdomar med funktionsnedsättning på ungdomsgårdar. Den nya servicebostaden vid Telefonplan blir successivt inflyttningsklar februari-juli 2009. Samverkan med Convictus har inletts inom individ- och familjeomsorgen om möjligheten att starta en "Brygga" i stadsdelsområdet, dvs. dagverksamhet för personer som är hemlösa eller riskerar att bli det. Under året planeras start av ett speciellt neuropsykiatriskt team inom den socialpsykiatriska boendeenheten.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal nyttillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	9	100 st	År
Andel hemtjänst i egen regi som bedrivs enligt gällande avtal	100 %		År
Andel vård- och omsorgsboende i egen regi som bedrivs i enlighet med gällande avtal	100 %		År

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel omsorgspersonal med grundutbildning (äldreomsorg)	87 %	87 %	År
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	11 st	tas fram 2009	Tertial
Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (loF)	60 %	tas fram 2009	Tertial
Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (loF)	60 %	tas fram 2009	Tertial
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exkl. de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg)	0 %	tas fram 2009	År
Anhörigas upplevelse av hur anhörigstödet fungerar	80 %	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda domar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	tas fram 2009	År
Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används	80 %	75 %	År
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagsutflykter för äldre	1 st	14 st	År
Antal ej verkställda domar (äldreomsorg)	0 st	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda domar (individ- och familjeomsorg).	0 st	tas fram 2009	År
Antal ej verkställda beslut enligt LSS (individ- och familjeomsorg).	0 st	tas fram 2009	Tertial
Andelen nöjda omsorgstagare (äldreomsorg)	79 %	79 %	År
Andel nya familjehem med grundutbildning	100 %	100 %	År
Antal ej verkställda beslut enligt SoL (individ- och familjeomsorg)	0	tas fram 2009	Tertial
Antal besökare på öppna dagverksamheter för äldre	14 300	tas fram 2009	Tertial
Andel genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom loF, socialpsykiatri	100 %	100 %	Tertial

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nöjda brukare (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	tas fram 2009	År
Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser	2,3 %	tas fram 2009	År
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår	45 %		År
Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare	85 %	tas fram av nämnden	År
Andel befintliga familjehem med grundutbildning	20 %	35 %	År
Antal äldre som fått hjälp i form av vaktmästarservice	320 st	tas fram 2009	År
Andel över 75 år som erbjudits förebyggande hembesök	100 %	tas fram 2009	År
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet	70 %	tas fram 2009	År
Antal öppna dagverksamheter för äldre	3 st	tas fram 2009	År
Upplevelsen av maten och måltidssituationen	75 %	tas fram 2009	År
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan	70 %		År
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen	2008-01-01	2010-12-31	
Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet	2008-01-01	2010-12-31	
Informera om möjligheter att välja utförare och boende	2008-01-01	2010-12-31	
Utbyggnad och utveckling av variation i utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras	2008-01-01	2010-12-31	
Utveckla och prioritera det drogpreventiva förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31	
Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning	2008-01-01	2010-12-31	
Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning	2008-01-01	2010-12-31	
Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen	2008-01-01	2010-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering och utbyggnad av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska redovisa exempel på hur den enskildes delaktighet i måltidsplaneringen möjliggörs	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska, utifrån medarbetarsamtal med personal inom äldreomsorgen, redovisa vilket behov av utbildning som finns	2009-01-01	2009-12-31
Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonalen med svenska som andraspråk	2009-01-01	2010-12-31
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala samverkansöverenskommelser mellan nämndens verksamheter och utbildningsnämnden	2009-01-01	2009-12-31
Se över organisationen för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem	2009-01-01	2009-12-31
I samarbete med stadsdelsnämnderna implementera vägenvidare-garanti	2009-01-01	2009-12-31
Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämndernas medarbetare inom äldreomsorgen ska under våren 2009 ges möjligheter att delta i utbildningar som avser grundutbildning, språkutbildning, ledarskapsutbildning eller delta i andra insatser som är motiverade i syfte att höja kvaliteten i äldreomsorgen	2009-01-01	2009-07-01
Stadsdelsnämnderna ska ta fram införandeplan för ParaSol, SchemOs och ParaGå och lämna rapport om genomförandet i samband med tertialrapport I	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska se över sin samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering	2009-01-01	2009-12-31
Införa en samlad redovisning av Lex Sarah och Lex Maria anmälningar	2009-01-01	2009-12-31

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Nämnderna ska vidta åtgärder för att öka antalet verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31
Vård- och omsorgsboenden ska ha en plan för sociala aktiviteter	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Antalet bostäder för personer med funktionsnedsättningar ska öka.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Två lägenheter i gruppboende och en serviceboende med sju lägenheter ska tillkomma under året.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Äldreomsorgen ska präglas av rättsäkerhet, god kvalitet, värdighet, trygghet, gott bemötande, jämställdhet och mångfald.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Årlig genomgång och uppdatering av enheternas ledningssystem för kvalitet och säkerhet.	2009-01-01	2009-12-31
Brukarundersökning genomförs årligen vid äldreomsorgens enheter.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Insatserna ska anpassas individuellt i samråd med den äldre och erbjuda ökade möjligheter till stimulans i vardagen.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Antal deltagare vid dagsutflykter	250	Tertial

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Insatserna ska vara individuellt anpassade. Den äldre ska vara delaktig när genomförandeplanen upprättas.	2009-01-01	2009-12-31
Projekt startar för att utveckla demensvården inom både särskilda boendet och hemtjänsten med fokus på kompetensutveckling, handledning och demensombud. En handlingsplan ska tas fram för ett gemensamt synsätt. (stimulansmedel 2009)	2009-01-31	2009-12-31
Stimulans i vardagen ska ha fokus på måltidssituationen, aktiviteter, social samvaro, kultur och utevistelse.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Seniorhälsan fortsätter på Fruängsgårdens och Trekantens servicehus. Seniorhälsan erbjuder olika aktiviteter, kultur och social samvaro, i samverkan med pensionärs- och frivilligorganisationer. (stimulansmedel)	2008-01-01	2009-12-31
Nutritionsprojektet fortsätter. Projektet leds av två dietister och syftar till att utveckla och öka kunskapen om kostens och måltidssituationens betydelse för de äldre. Bl.a. kompetensutveckling och matgrupper. (stimulansmedel)	2008-01-01	2009-12-31
Bibliotekarie finns på Axelsbergs och Fruängsgårdens servicehus. Förvaltningen ska undersöka möjligheten att utveckla samverkan med de lokala biblioteken om "Boken kommer".	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Äldre ska få en god och säker hälso- och sjukvård.

Nämndens indikatorer	Årsmål	Periodicitet
Andel riskbedömda vårdtagare i särskilda boendeformer enligt Downton Fall Risk Index (risk för fall) 100 %	100	Tertial
Andel riskbedömda vårdtagare i särskilda boendeformer enligt MNA (Mini Nutritional Assessment (risk för undernäring) 100 %	100	Tertial
Andel riskbedömda vårdtagare i särskilda boendeformer enligt modifierad Nortonskala (risk för trycksår) 100 %	100	Tertial

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Kvaliteten ska säkerställas genom förebyggande hälso- och sjukvårdsinsatser inom de prioriterade områdena fall, nutrition, hygien och trycksår utifrån fastställda metoder och rutiner.	2007-09-01	2009-12-31
Förvaltningen ska samverka med landstinget bl.a. genom regelbundna möten och gemensamma utvecklingsprojekt.	2008-01-01	2009-12-31
Läkemedelsgenomgångar ska genomföras på särskilda boendeformer i samverkan med landstinget.	2008-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Äldre ska ges ökade möjligheter att bo kvar genom förebyggande insatser och en utvecklad hemtjänst som möter varje brukares individuella och specifika behov.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Projekt med "Nyckelfri" hemtjänst ska prövas inom Lilje- holmens och Hägerstens hemtjänst. Schemas och mobil dokumentation genom ParaGå genomförs.	2009-01-01	2009-12-31
Dagsutflykter erbjuds till prioriterade målgrupper.	2008-01-01	2009-12-31
"Ergonomi i hemtjänsten", fortsätter och innebär att per- sonal får handledning i förflyttningsteknik av sjukgymnast.	2008-01-01	2009-12-31
Äldre erbjuds öppna mötesplatser för social samvaro och aktiviteter. En ny mötesplats startas i Sannadalsparken i Gröndal. Arbetet med mötesplatserna samordnas och utvecklas av frivilligsamordnaren.	2008-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Anhöriga ska uppleva att de får stöd och hjälp utifrån sin aktuella situation.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Anhöriga erbjuds individuella stödsamtal, informationsträff- ar och anhöriggrupper. Handledning och utbildning för personal i bemötande.	2005-10-01	2009-12-31
Boende- och anhörigträffar anordnas vid äldreomsorgens enheter.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Socialtjänstens utredningar och insatser ska vara rättssäkra, ha god kvalitet och tillvarata den enskildes resurser.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Evidensbaserade metoder ska användas vid utredningar och som beslutsstöd inom individ- och familjeomsorgen.	2009-01-01	2009-12-31
De egna öppenvårdsinsatserna inom missbruksvården ska utvecklas.	2009-01-01	2009-12-31
Ett team ska inrättas för arbete med personer som har både missbruk och psykisk ohälsa.	2009-01-01	2009-12-31
Hemlösa ska ges stöd att klara boende.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Arbetsplaner eller genomförandeplaner ska, i samråd med den enskilde, upprättas för alla insatser.	2009-01-01	2009-12-31
De förebyggande och tidiga insatserna på hemmaplan för barn och ungdom ska utvecklas.	2009-01-01	2009-12-31
Förvaltningen ska samverka med landstinget.	2009-01-01	2009-12-31
Förvaltningen ska aktivt informera om möjligheten till anhörigstöd.	2009-01-01	2009-12-31
Brukarenkäter ska genomföras vid alla enheter.	2009-01-01	2009-12-31
Utförarenheterna ska vid nyanställning begära utdrag ur misstanke- och belastningsregistret.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning ska präglas av rättsäkerhet, god kvalitet och delaktighet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Genomförandeplan ska finnas och uppföljning ska göras för alla insatser enligt LSS och SoL.	2009-01-01	2009-12-31
Ett speciellt boendestöd ska inrättas för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.	2009-01-01	2009-12-31
Kompetenshöjning om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ska ske genom Samlasprojektet.	2009-01-01	2009-12-31
Förvaltningen ska aktivt informera om möjligheten till anhörigstöd.	2009-01-01	2009-12-31
Brukarenkäter ska genomföras vid alla enheter.	2009-01-01	2009-12-31
Alla brukare vid beställarenheten funktionsnedsättning ska informeras om möjligheten att få individuell plan.	2009-01-01	2009-12-31
Förvaltningen ska erbjuda lättläst information till brukare.	2009-01-01	2009-12-31
Förvaltningen ska informera om möjligheten att välja utförare och boende.	2009-01-01	2009-12-31
Utförarenheterna ska vid nyanställning begära utdrag ur misstanke- och belastningsregistret.	2009-01-01	2009-12-31
Samarbetet ska utökas med MAS och med landstinget.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Förvaltningen kommer att arbeta med särskilt prioriterade områden under 2009 såsom att minska sjukfrånvaron, kompetensutveckling av medarbetare, omställning, chefsutveckling och uppföljning. Chefer får individuellt stöd i frågor om rekrytering, rehabilitering och förhandling.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	6,5 %	Halvår
Medarbetarindex (alla nämnder)	60	60	År
Frisknärvaro (alla nämnder)		tas fram 2009	År
Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjuk-skrivne på första dagen (alla nämnder)	100 %	tas fram 2009	Tertial

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
En satsning på kompetensutveckling för chefer inom äldreomsorgen ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Medarbetares och chefers kompetens ska utvecklas genom riktade insatser.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Inom äldreomsorgen fortsätter kompetensprojektet Kravmärkt Yrkesroll. Bl.a. utbildning i demens, geriatriska sjukdomar, kost och dokumentation.	2005-11-01	2009-12-31
Vård- och omsorgspersonal inom äldreomsorgen erbjuds grundutbildning.	2003-01-01	2008-12-31
Nya chefer ska erbjudas utbildning i chefskörkortet.	2008-01-01	2008-12-31
Fortbildning av enhetschefer ska genomföras i förvaltningens eget Chefsforum.	2005-01-01	2008-12-31
Medarbetare inom förskolan ska erbjudas pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2003-01-01	2009-12-31
EU-projekt i samverkan med Riga, Liepaja och Lidingö stad för ledarskapsutveckling fortsätter.	2009-01-01	2009-12-31
Utbildning i det nya samverkansavtalet FAS 05 ska genomföras	2008-10-22	2009-12-31

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
----------------------	------------	-----------

NÄMNDMÅL:
Sjukfrånvaron ska minska jämfört med 2008.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utbilda stadsdelsförvaltningens chefer i rehabiliteringsprocessen.	2007-12-04	2008-01-31
Cheferna ska utveckla det hälsofrämjande ledarskapet.	2008-01-01	2008-12-31
Riktade insatser ska genomföras vid sju utvalda enheter med hög sjukfrånvaro.	2008-10-22	2009-12-31
Kartläggning av arbetsförmåga av långtidssjukskrivna i samarbete med företagshälsovården	2008-10-22	2009-12-31
Möten och samarbete mellan enhetschefer, personalavdelning, företagshälsovård och de fackliga organisationerna ska minska sjukfrånvaron	2008-10-22	2009-12-31
Systematiska uppföljningsmöten med enhetscheferna gällande frånvaron ska genomföras	2008-10-22	2009-12-31

NÄMNDMÅL:
Förvaltningen ska arbeta utifrån den gemensamma värdegrunden.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Den gemensamma värdegrunden ska implementeras i samtliga verksamheter genom arbete med värdegrunden på enheternas planeringsdagar.	2009-01-01	2009-12-31

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans

Utvecklingen av prognosarbetet och utbildningsinsatserna för enhetschefer och andra berörda fortsätter under 2009. Detta ska ytterligare förbättra förutsättningarna för att verksamheterna ska kunna bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)		+/- 1 %	År

NÄMNDMÅL:
Nämndens verksamheter ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utbildningar/information i budget- och uppföljningsfrågor samt intern kontroll.	2009-01-01	2009-12-31
Intern kontroll ska genomföras och dokumenteras inom samtliga enheter.	2009-01-01	2009-12-31

Nämndens ekonomiska förutsättningar 2009

Nämndens omfördelningar

Kommunfullmäktige fördelar resurser till nämndens verksamheter genom resursfördelningssystemet. I tabellen nedan redovisas de omfördelningar som gjorts på nämndnivå:

Mnkr	Budget (kostn.)	Admin	Kultur	BoU	Korr. 65 år	ramar efter omfördelning
Nämnd- och förvaltning- sadmin	0,0	48,3	0,0	0,0	0,0	48,3
Avskrivningar	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3
Internräntor	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2
Individ- och familjeomsorg	116,2	-4,0	0,0	5,2	0,0	117,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	41,6	0,0	0,0	0,0	0,0	41,6
Flyktingmottagande	4,4	-0,2	0,0	0,0	0,0	4,2
Stadsmiljöverksamhet	14,1	-0,5	0,0	0,0	0,0	13,6
Avskrivningar	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Internräntor	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1
Förskoleverksamhet	381,5	-13,3	0,0	3,8	0,0	372,0
Verksamhet för barn och ungdom	27,9	-1,0	0,0	26,9	0,0	0,0
Äldreomsorg	570,6	-19,9	0,0	0,0	-1,1	549,6
Stöd och service till perso- ner med funktionsnedsätt- ning	192,0	-6,7	0,0	0,0	1,1	186,4
Kultur- och föreningsverk- samhet	5,7	-0,2	-3,7	17,9	0,0	19,7
Arbetsmarknadsåtgärder	5,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	4,9
Ekonomiskt bistånd	66,7	-2,3	0,0	0,0	0,0	64,4
<i>varav handläggning</i>	16,1	0,0	0,0	0,0	0,0	16,1
Övrig verksam- het/omstrukturering	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	3,2
Summa stadsdelsnämnd	1 389,3	-0,0	0,0	0,0	0,0	1 389,3

Avdraget för nämnd- och förvaltningsadministration är 3,5 %. Kommunfullmäktige fördelar inga resurser för administration och administrationen fördelas därför genom ett procentuellt avdrag från verksamheternas budget.

I omfördelningen med 3,7 mnkr från konsumentvägledning och föreningsbidrag inom kultur- och föreningsverksamhet till övrig verksamhet ingår kostnader för övertalighet, omstruktureringskostnader för lokaler och kapitalkostnader för inventarier o maskiner.

Budgeten för verksamhet för barn och ungdom med 26,9 mnkr har fördelats med 5,2 mnkr till familjestöd, ungdomsmottagning m.m. inom individ- och familjeomsorg, 3,8 mnkr till öppen förskola och 2 mnkr till kollo inom förskoleavdelningen och 17,9 mnkr till ungdomsgårdar, parklekar och fältassistenter inom kultur- och föreningsverksamhet. Kommunfullmäktige fördelar resurser till verksamhet för barn och ungdom, men eftersom själva verksamheten bedrivs inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg, förskola och kultur- och föreningsverksamhet behöver en fördelning göras av nämnden.

Överföringen med 1,1 mnkr från äldreomsorgen till socialpsykiatri och stöd och service till personer med funktionsnedsättning avser personer som fyller 65 år under 2009. Verksamheterna socialpsykiatri och stöd och service till personer med funktionsnedsättning har kostnadsansvaret för personer som fyller 65 år under 2009 medan resurserna från kommunfullmäktige fördelas till äldreomsorgen. Överföringen av budget är en korrigering för detta.

Investeringar

Investeringsutgifterna i investeringsplanen för 2009 avseende parkanläggningar uppgår till 7,1 mnkr, varav 5,1 mnkr avser Johannisdalsparken och 2,0 mnkr avser investeringar enligt parkplanen. För 2009 har nämnderna fått en investeringsplan för inventarier och maskiner. För Hägersten – Liljeholmen uppgår den 6,5 mnkr och samordnas inom samhällsplaneringsavdelningen. Uppföljning av investeringsplanen kommer att ske i månads- och tertialrapporter samt i verksamhetsberättelsen.

Resultatenheter

Resultatenheterna 2009

Förskoleområden

Västertorp	Hägerstensåsen	Gröndal
Mälarhöjden	Årstadal	Aspudden/Ekensberg
Fruängen	Midsommarkransen	Axelsberg/Örnsberg

Social omsorg

Glasade gångens dagliga verksamhet	Liljeholmens gruppboheter	Hägerstens gruppboheter
Västertorps dagliga verksamhet	Fruängens yrkesgrupp	Liljeholmens dagliga verksamhet
Socialpsykiatriska boendeenheten		

Äldreomsorg

Rehabenheten	Axgården	Liljeholmens hemtjänst
Fruängsgårdens servicehus	Trekantens servicehus	Hägerstens hemtjänst

Ersättningarna till resultatenheterna redovisas i bilaga 7, Ersättningar till in-
täktsfinansierade verksamheter.

Förskola

I stadsdelen finns 9 förskoleområden. Hägersten - Liljeholmens förskolor är från årsskiftet 2007/2008 indelade i en ny organisation med nio förskoleområden; Aspudden - Ekensberg, Axelsberg - Örnsberg, Fruängen, Gröndal, Hägerstensåsen, Midsommarkransen, Mälarhöjden, Västertorp samt Årstadal.

En kommunal förskolepeng införs den 1 januari 2009. Pengen är 77 % av grundschablonen för barn i förskola och 94 % av grundschablonen för barn i familjedaghem. Ersättningsnivåerna framgår bilaga 7

Social omsorg

Av de totalt elva utförarenheterna föreslås sju vara resultatenheter 2009. De förändringar som genomförs jämfört med 2008 är att Klubbackens barn- och ungdomsboende avvecklas som resultatenhet. Avvecklingen beror på att enheten inte bedöms kunna verka som resultatenhet. Tre nya resultatenheter inrättas: Liljeholmens gruppboheter, Socialpsykiatriska boendeenheten och Liljeholmens dagliga verksamhet.

Skillnader i ersättningsnivåer för samma typ av verksamhet beror på skillnader mellan enheterna i hyreskostnader och hyresintäkter. Ersättningsnivåerna framgår bilaga 7.

Äldreomsorg

I äldreomsorgen finns 6 resultatenheter. Resultatenheterna: Rehabenheten, Liljeholmens hemtjänst, Trekantens servicehus, Axbåden, Fruängensgårdens servicehus, och en nyinrättad resultatenhet Hägerstens hemtjänst.

Ersättningsnivåerna framgår i bilaga 7.

Omslutningsförändringar

Omslutningsförändringen beräknas till 143,8 mnkr. Omslutningsförändringarna redovisas per verksamhet i bilaga 1. Kostnadsramen efter omslutningsförändring är 1 533,1 mnkr.

Budget 2009

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Varav omslutningsförändringar	Netto
Nämnd- och förvaltningssadmin	50,4	1,3	1,3	49,1
Internränta	0,2	0,0	0,0	0,2
Avskrivningar	0,3	0,0	0,0	0,3
Individ- och familjeomsorg	120,4	5,7	3,0	114,7
<i>varav socialpsykiatri</i>	44,6	3,0	3,0	50,6
Flyktingmottagande	4,2	0,0	0,0	4,2
Stadsmiljöverksamhet	13,6	0,0	0,0	13,6
Internränta	3,1	0,0	0,0	3,1
Avskrivningar	2,0	0,0	0,0	2,0
Kultur- och föreningsverksamhet (Konsumentvägledning och föreningsbidrag)	1,8	0,0	0,0	1,8
Förskoleverksamhet	392,5	50,2	20,5	342,3
Kultur- och föreningsverksamhet (Kollo)	2,8	0,8	0,8	2,0
Äldreomsorg	615,5	79,5	65,9	536,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	238,0	51,6	51,6	186,4
Kultur- och föreningsverksamhet (Barn och ungdom)	15,9	0,0	0,0	15,9
Arbetsmarknadsåtgärder	5,2	2,2	0,7	3,0
Ekonomiskt bistånd	64,0	1,4	0,0	62,6
<i>varav handläggning</i>	16,1	0,0	0,0	16,1
Övrig verksamhet	3,2	0,0	0,0	3,2
Summa stadsdelsnämnd	1533,1	192,7	143,8	1340,4

Nettobudgeten är 1 340,4 mnkr vilket är en ökning med 85,8 mnkr jämfört med verksamhetsplanen för 2008 exkl. budgetjusteringar. I ökningen ingår prestationsförändringar med 43,0 mnkr. Nämnden har inte fått någon generell pris- eller lönekomensation. Verksamheterna ska rymma pris- och löneökningar inom beslutad budget.

Nettobudgeten för nämnd- och förvaltningsadministration är 48,3 mnkr, vilket är en ökning med 0,6 mnkr jämfört med 2008. Budgeten motsvarar ett uttag med 3,5 % från verksamheternas kostnadsramar enligt redovisning ovan.

Nettobudgeten för individ- och familjeomsorg är 114,7 mnkr, varav 41,6 mnkr avser socialpsykiatri. Detta är en ökning med 0,7 mnkr för individ- och familjeomsorgen totalt.

Nettobudgeten för flyktingmottagande är 4,2 mnkr, vilket är en minskning med 4,0 mnkr jämfört med 2008. I minskningen ingår en prestationsminskning samt en höjning av schablonen.

Nettobudgeten för stadsmiljöverksamhet är 13,6 mnkr, vilket är en ökning med 0,6 mnkr jämfört med 2008. Ökningen beror på en förändring av resursfördelningssystemet. Därutöver finns 2 mnkr i budget för avskrivningar och 3,1 mnkr för internränta. Detta innebär en ökning med 0,1 mnkr för avskrivningar och 0,3 mnkr för internränta. Ökningen beror på förändringar i investeringsvolymen.

Nettobudgeten för förskoleverksamhet är 344,3 mnkr, vilket är en ökning med 32 mnkr. I ökningen ingår en prestationsökning samt en höjning av schablonen med i snitt 2,5 %. En kommunal förskolepeng införs den 1 januari 2009. Pengen är 77 % av grundschablonen för barn i förskola och 94 % av grundschablonen för barn i familjedaghem. Barnomsorgsgarantin kommer att fördelas ur den centrala medelsreserven.

Äldreomsorgens nettobudget är 536 mnkr, vilket är en ökning med 35,5 mnkr. I ökningen ingår en höjning av ersättningsnivåerna till utförarna. Ersättningsnivåhöjning i särskilda boende 6,4 % och i hemtjänsten med 2,5% i kommunale regi och 5 % enskild regi. I budgeten ingår satsningar på kompetensutveckling för 2009.

Nettobudgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är 186,4 mnkr, vilket är en ökning med 13,8 mnkr. Ökningen består huvudsakligen av en höjning av timersättningen för LASS samt prestationsförändringar.

Nettobudgeten för kultur- och föreningsverksamhet är 19,7 mnkr, vilket är en ökning med 2,5 mnkr. Ökningen består huvudsakligen omfördelning budget för kollo 2 mnkr samt socioekonomiska förändringar.

Nettobudgeten för arbetsmarknadsåtgärder är 3,6 mnkr, vilket är en ökning med 0,3 mnkr.

Nettobudgeten för ekonomiskt bistånd är 65,3 mnkr, vilket är en ökning med 7,4 mnkr. Den förväntade försämringen av läget på arbetsmarknaden kan innebära en ökning av antalet personer som behöver ekonomiskt bistånd. Försäkringskassans ändrade regelverk kan också ha stor betydelse för antalet ärenden.

Nettobudgeten för övrig verksamhet uppgår till 3,2 mnkr och avser kostnader för övertalighet och övriga omstruktureringskostnader.

Övrigt

Kostnads- och intäktsutvecklingsanalys

Kostnads- och intäktsutvecklingen mellan åren 2006 och 2008 har analyserats och redovisas kortfattat nedan.

(mnkr)	Kostnader			Intäkter		
	Utfallet 2006	Utfallet 2007	Prognos 2008	Utfallet 2006	Utfallet 2007	Prognos 2008
Verksamheter						
Nämnd och förvaltningsadmin.	67,3	57,7	48,2	-4,3	-1,7	-2,4
Individ- o. familjeomsorg	139,4	139,0	132,3	-16,0	-15,7	-11,7
<i>varav socialpsykiatri.</i>	<i>54,1</i>	<i>52,4</i>	<i>49,1</i>	<i>-12,1</i>	<i>-8,4</i>	<i>-5,4</i>
Flyktingmottagande	7,5	7,9	4,6	0,0	-0,1	0,0
Stadsmiljöverk.	36,1	20,4	13,6	-7,2	-7,8	0,0
avskrivningar	1,2	1,3	1,9			
internränta	1,7	1,8	2,2			
Förskoleverksamhet	307,9	341,4	377,7	-27,7	-35,0	-40,6
Skolbarnsomsorg	53,2	27,3		-11,1	-7,3	
Grundskola	335,3	169,9		-21,6	-10,1	
Särskola	10,4	4,9		-0,2	-0,1	
Äldreomsorg	571,7	567,4	600,6	-83,3	-78,8	-97,0
Stöd o. service personer m. funktionsnedsätn.	243,5	246,9	255,9	-66,4	-71,1	-63,4
Kultur- o. föreningsverksamhet	17,6	17,0	19,0	-0,4	-0,6	-1,6
Övrig verksamhet	0,0	9,9	1,9	0,0	-0,9	0,0
Arbetsmarknadsåtg.	23,5	18,2	7,0	-17,4	-11,6	-4,2
Ekonomiskt bistånd	67,6	62,4	55,6	-2,9	-2,1	-1,5
<i>varav handläggare</i>	<i>16,5</i>	<i>16,7</i>	<i>14,8</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,1</i>
Summa totalt	1883,9	1693,3	1520,5	-258,6	-242,8	-222,4

Den stora kostnadsminskningen mellan åren förklaras huvudsakligen av halv- och helårseffekt av överföringar av verksamheterna grundskola, skolbarnsomsorg och särskola till utbildningsnämnden samt effekter av sammanslagningen

av Hägerstens och Liljeholmens stadsdelsförvaltningar. Detta försvårar analysen av utvecklingen.

Inom administrationen beror kostnadsminskningen i huvudsak på rationaliseringseffekter av sammanslagningen av Hägersten och Liljeholmens stadsdelsförvaltningar och vakanshållning. Intäktsökningen består av intäkter för sålda tjänster.

Kostnadsminskningen inom individ- och familjeomsorg beror på förändrade arbetssätt och effektiviseringar i samband med sammanslagningen av stadsdelarna. Minskningen av kostnaderna inom flyktingmottagande beror på minskat antal flyktingar.

Inom stadsmiljöverksamheten beror kostnadsminskningarna i huvudsak på att ansvaret för vinter- och barmarksväghållning har övergått till annan huvudman.

Kostnaderna och intäkterna för förskoleverksamhet har ökat. Kostnadsökningen beror huvudsakligen på ökat antal prestationer och ökade lönekostnader. Intäktsökningen beror på ökade avgiftsintäkter till följd av ökat antal prestationer.

Ökade kostnader inom äldreomsorgen förklaras i huvudsak av högre personalkostnader och högre hyreskostnader samt högre kostnader för kost och högre ersättningsnivåer för vård och omsorg. Minskade intäkter beror på lägre intäkter för taxor och avgifter.

Ökade kostnaderna och intäkter för stöd och service till personer med funktionsnedsättning beror på ett ökat behov av platser, mer kostsamma insatser samt förändrade bedömningar från Försäkringskassan.

Kostnaderna och intäkterna för kultur- och föreningsverksamhet har ökat bl.a. till följd av minskade kostnader för konsumentvägledning.

Kostnaderna och intäkterna för arbetsmarknadsåtgärder har minskat. I förändringen ingår minskade kostnader och intäkter för plus-anställningar, anställningsstöd och utbildningsvikariat, huvudsakligen till följd av att inga nya beslut fattats inom dessa åtgärder under 2007 och att befintliga anställningar successivt löper ut.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat. Minskningen beror på intensiva arbetsinsatser samt på fortsatt minskande behov av ekonomiskt bistånd och intäkterna har minskat. Under slutet av 2008 har kostnaderna för ekonomiskbistånd börjat öka.

Särskilda redovisningar

Risk- och väsentlighetsanalys

Internkontrollplan 2009 finns i bilaga 5 a och 5 b. En risk- och väsentlighetsanalys genomförts i ILS-webben med utgångspunkt i fastställda indikatorer samt nämndens väsentliga processer. Nämnden ska göra en bedömning av vilka risker som finns för att indikatorerna eller de väsentliga processerna inte kan uppfyllas. I bilagorna 3 och 4 redovisas de risker som bedömts som allvarliga och där åtgärder/aktiviteter tagits fram för att minimera riskerna för att målet inte uppnås.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

Förvaltningen arbetar med att effektivisera administrationen och minska dess andel av de totala kostnaderna. Under året kommer fakturahantering och kassa/bank samt systemförvaltning av AGRESSO att gå över till serviceförvaltningen. Målet att minska hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna bedöms som svårt att uppnå då utbyggnaden inom föreskoleverksamheten blir fortsatt hög under året.

KF:s indikatorer	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	3,5 %	tas fram 2009	År
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN äldreomsorg)	5 %	tas fram 2009	Tertial
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	2 st	45	År
Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN förskola)	16 %	tas fram 2009	År
KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Administrationns andel av de totala kostnaderna ska minska jämfört med 2008.

NÄMNDMÅL:

Styrningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi ska vara tydlig.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Intern kontroll ska genomföras och dokumenteras inom samtliga enheter.	2009-01-01	2009-12-31
Risk- och väsentlighetsanalys ska genomföras av samtliga enheter.	2009-01-01	2009-12-31

Övriga frågor**Medarbetarfrågor**

I Hägersten- Liljeholmens stadsdelsförvaltning finns i dagsläget 2 093 månadsanställda helårsarbetare. Av dessa är 182 vikariatsanställda. Under år 2009 förväntas antalet anställda chefer, vårdbiträden och undersköterskor minska inom äldreomsorgen pga. konkurrensutsättning av verksamheterna. Indragningar av administrativa befattningar fortsätter under året med anledning av att vissa tjänster inom ekonomiavdelningen övergår till serviceförvaltningen. Med anledning av den snabba utbyggnadstakten av förskolor kvarstår bristen på förskollärare. Fokusområden under år 2009 är kompetensutveckling, sjukfrånvaro- hälso- rehabiliteringsprocess, omställning och uppföljning.

Bilagor

- Bilaga 1 vp09sdn22 (SLK blanketter)
- Bilaga 2 Aktivitetsplan
- Bilaga 3 Risk- och väsentlighetsanalys indikatorer
- Bilaga 4 Risk- och väsentlighetsanalys nämndens väsentliga processer
- Bilaga 5 a Sammanfattning Internkontrollplan
- Bilaga 5 b Internkontrollplan 2009
- Bilaga 6 Handlingsplan för jämställdhet och mångfald 2009
- Bilaga 7 Ersättningsnivåer för intäktsfinansierade verksamheter
- Bilaga 8 Projektplan för projektet sänkning av sjukfrånvaro
- Bilaga 9 Projekt äldreomsorgen vp 2009
- Bilaga 10 a Organisationskarta Förvaltningen
- Bilaga 10 b Organisationskarta Fsk
- Bilaga 10 c Organisationskarta Social Omsorg
- Bilaga 10 d Organisationskarta ÄO Bilaga 11 Protokoll från MBL-förhandling 2008-12-09
- Bilaga 12 Protokollsutdrag från stadsdelsnämndens handikappråd 2008 -12 - 11
- Bilaga 13 Protokollsutdrag från stadsdelsnämndens pensionärsråd 2008-12-16
- Bilaga 14 Diagram, budget per avdelning 2009
- Bilaga 15 Protokollsutdrag från stadsdelsnämnden 2008-12-18